

Tuin- en stadsvogels, leer ze herkennen!

Inhoud in het kort

Leerlingen maken kennis met het uiterlijk van vogels: hoe zijn ze gebouwd, wat zijn verschillen en overeenkomsten met onze eigen lichaamsbouw? Leerlingen gebruiken deze kennis om herkenningsposters te maken van veel voorkomende stads- en tuinvogels. Als afsluiting presenteren de leerlingen hun poster aan de klas.

Voorbereiding

Print voldoende werkbladen (één set per leerling). De informatiebladen kunnen ze gebruiken om hun poster te maken, maar ze moeten ook informatie op

de computer opzoeken. Groepjes kunnen eventueel om de beurt dingen opzoeken, maar het is wel handig om een aantal computers of tablets te hebben.



Lesduur

- Introductie: 20 minuten
- Opdracht 1, vogelonderdelen benoemen: 10 minuten
- Opdracht 2, lichaamsgrootte bepalen: 20 minuten
- Opdracht 3, herkenningsposter maken: 45 minuten
- Opdracht 4, presentatie poster: maximaal 3 minuten per groepje

Leerdoelen

- Kerndoelen: **2** (uitbrengen van verslag), **3** (o.a. informatie uitwisselen in discussie), **34** (samenwerking in een groep), **40** (functioneren van dieren in hun leefomgeving, eigenschappen verschillende diersoorten), **41** (bouw en functie diersoorten)
- 21ste-eeuwse vaardigheden: communiceren, samenwerken, kritisch denken, problemen oplossen, informatievaardigheden, creatief denken, presenteren
- OOL-vaardigheden: waarnemen

Lesdoelen

- Leerlingen leren kritisch kijken (en luisteren)
- Leerlingen leren over de bouw van vogels
- Leerlingen leren verschillende soorten tuin- en stadsvogels te onderscheiden.

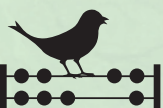
Materiaal:

- Eén A2-vel (of twee A3 vellen) per groep;
- Ruitjespapier (2 per leerling)
- Kleurpotloden
- Schaar/lijm
- Plaatjes van vogels, bijvoorbeeld uit tijdschriften (zie ook infobladen)
- De [online vogelgids](#) van Vogelbescherming, met voor elke soort een uitgebreide beschrijving, plaatjes en geluiden
- Optie: computers, laptops of tablets voor de leerlingen om informatie op te zoeken

¹ Van toepassing als leerlingen zelfstandig informatiebronnen raadplegen om hun voorspellingen op te baseren.

² Van toepassing als leerlingen in groepjes met het logboek aan de slag gaan.

Vogels in de klas



groep 4-8

Verloop van de les

Introductie

Start met een aanleiding om het over vogels te hebben. Bijvoorbeeld door een voorwerp te introduceren (een kijker, een slinger van vogelvoer, een vogelvoer afkomstig van het schoolplein) of een toepasselijk (persoonlijk) verhaal of een filmpje (**Beleef de Lente**).

Bespreek met de kinderen welke vogels ze bij naam kennen en of ze die ook kunnen herkennen. Kijk samen met de kinderen naar de vogels op het schoolplein. Als er weinig vogels te zien zijn op het schoolplein, kun je vragen aan de kinderen of ze foto's en plaatjes kunnen meenemen van vogels die ze kennen. Of kijk samen naar de plaatjes van algemene stads- en tuinvogels (zie Infobladen bij deze les).

Bekijk en bespreek samen met de kinderen kenmerken van een aantal stads- en tuinvogels. Wat zijn goede en minder goede kenmerken om de vogels uit elkaar te houden? Zoek ze op in de **online vogelgids** van Vogelbescherming. Welk geluid maken ze? Laat de leerlingen proberen om de geluiden na te doen.

Tip: laat leerlingen van elkaars geluid een beschrijving maken. Kunnen andere leerlingen met de beschreven kenmerken de betreffende vogelsoort herkennen?

Opdracht 1:

Om straks een goede herkenningposter van hun vogel te maken, moeten leerlingen eerst de verschillende onderdelen van een vogel kunnen benoemen. Op hun werkblad zetten ze de juiste nummers bij de onderdelen.

Bespreek de antwoorden met de leerlingen.
Welke onderdelen vind je ook bij mensen terug?

Opdracht 2:

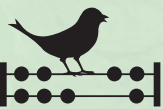
Bij het herkennen een vogel is het belangrijk dat je iets weet over de grootte van de vogel. Het helpt om te vergelijken met een vogel die je kent of een voorwerp dat dezelfde grootte heeft. Om een idee te krijgen van de grootte van de verschillende stads- en tuinvogels gaan de leerlingen één vogel op ware grootte tekenen. Ze vergelijken hun vogel met een merel (zie leerlingen werkblad). Is hun vogel groter of kleiner dan de merel?

Tip:

- 1) laat leerlingen berekenen hoeveel groter of kleiner hun vogel is.
- 2) de kinderen kunnen hun vogel uitknippen en op zwart papier overtrekken om silhouetten te maken. Leuk voor op de ramen en om te oefenen in het onderscheiden van de vogels.



Vogels in de klas



groep 4-8

Opdracht 3

De leerlingen gaan in groepjes een herkenningposter maken van één van de 12 vogels (zie Infobladen bij deze les). Ze kiezen per groepje zelf een vogel. Ze maken een tekening van het dier en geven opvallende onderdelen aan met een korte beschrijving. Bijvoorbeeld: 'kromme, rode snavel' of 'zwarte poten'. Als er computers beschikbaar zijn, kunnen de leerlingen ook andere dingen over hun vogel opzoeken, zoals het geluid. Eventueel kunnen ze ook filmpjes opzoeken, om te zien hoe hun vogel vliegt. Veel vogels kun je namelijk goed herkennen aan de manier waarop ze vliegen.

Tip: zorg dat elk groepje een andere vogel krijgt/kiest. Dan kun je na afloop alle posters ophangen in de klas: je eigen vogelgids aan de muur!

Tips:

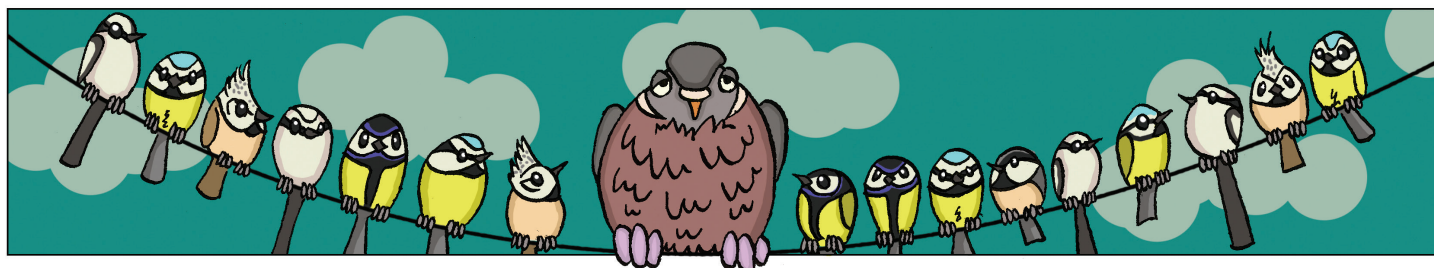
- Na de les, als de leerlingen iets meer weten over vogels in hun omgeving, kunnen ze kijken welke vogels op en rond het schoolplein te zien zijn.
- Als je voer voor de vogels neerlegt op het schoolplein, bijvoorbeeld op een voederplank, als vetbol of snoer van vogelvoer, dan is er meer kans dat je er verschillende vogels ziet. In de winter, als het koud is en er sneeuw ligt, zijn de vogels er erg mee geholpen. In de rest van het jaar is het niet echt nodig, maar wel leuk om zo vogels te lokken.
- Het werkblad 'Vogels lokken en voeren' (groep 3/4) geeft tips voor hoe je vogels kunt lokken.
- De website van de Vogelbescherming heeft een **aparte pagina over vogels voeren**. Daarop is veel informatie te vinden, zoals maken van voedsel en welke vogel wat eet.
- Doe mee met de Tuinvogeltelling voor scholen! Elk jaar organiseert Vogelbescherming een weekend waarin deelnemers in heel Nederland een halfuur lang de vogels in hun tuin noteren en doorgeven via de website. Hierdoor krijgt Vogelbescherming een duidelijk beeld van welke vogels het goed doen in Nederland en hoe dat van jaar tot jaar verschilt. Zie www.tuinvogeltelling.nl/voor-scholen.

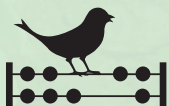
Opdracht 4

Ter afsluiting presenteren de groepjes hun vogel aan de rest van de klas. En uiteraard kunnen de leerlingen nu gaan testen of de herkenningsposters werken. Welke vogels zien ze nu rond de school?

Aansluitend lesmateriaal

- Les 'Van klaslokaal tot schuilhut'
- Les 'Maak zelf vogelvoer'
- Les 'Kijken naar vogels en hun gedrag'
- Lessenserie 'Vogels op het schoolplein'
- Lesmateriaal 'Tuinvogeltelling voor scholen'





Ekster herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (40 tot 50 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)



Loktips

- Eksters zijn brutaal en eten alles wat je maar neerlegt.
- Ze houden van hoge bomen.

Voedsel

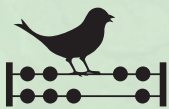
Eksters eten eigenlijk alles: insecten en hun larven, zaden, bessen, maar ook dode beesten en jonge vogels. Etensresten vinden ze ook lekker. Omdat eksters zoveel verschillende dingen eten, voelen ze zich overal thuis en zie je ze bijna overal.

Leuke eksterweetjes

- Eksters zijn heel nieuwsgierig!
- Andere vogels zoals torenvalken en ransuilen gebruiken oude eksternesten om zelf in te nestelen. Dat scheelt zelf klussen.
- Eksters zijn familie van zangvogels zoals koolmezen en vinken. Dat zou je niet zeggen als je hun gekras hoort. Maar heel soms kun je ze zachtjes horen zingen.
- Ze kunnen hun eigen spiegelbeeld herkennen.
- Eksters communiceren met hun staart. De baas van de groep herken je doordat hij zijn staart het hoogste houdt.

Nest

Eksters maken hun nesten in de vork van grote, hoge bomen of lage, dichte struiken. Het nest is groot en rond. De bovenkant van het nest is helemaal dicht: zo zitten de jonge eksters lekker beschut als het regent! Het nest is gevlochten van grote en kleine takjes.



Houtduif herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (38 tot 43 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze?
(zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Voedsel

Houtduiven eten zaden, peulvruchten, bladeren en bessen. Ze vinden hun voedsel in parken, bossen, tuinen en weilanden.

Nest

Houtduiven bouwen hun nest in bomen of hoge struiken. Het nest is rond en slordig. Het wordt gemaakt van takjes.

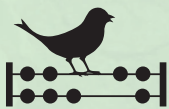


Leuke houtduifweetjes

- De houtduif is de grootste duivensoort van West-Europa.
- Houtduiven hebben hun ogen aan de zijkant van de kop. Hierdoor kunnen ze in een oogopslag 360 graden zien! Mensen kunnen maar 180 graden zien. Wij moeten een rondje draaien om net zoveel te zien.
- Bij het opvliegen klappen ze met hun vleugels onder en boven hun lijf tegen elkaar aan; dat is duidelijk te horen.

Loktips

- Houtduiven zijn zaadeters en eten het liefst van de grond. Ook op een boom met bessen komen ze af.
- Ze houden van hoge bomen en struiken om hun nest in te maken.



Huismus herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (14 tot 16 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze?
(zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Leuke huismusweetjes

- Hoe dominanter het mannetje, des te groter is zijn zwarte keelvlak.
- De huismus is de meest getelde vogel tijdens de Nationale Tuinvogeltelling.



Voedsel

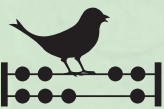
Huismussen eten zaden, bessen, bloemknoppen en insecten. Jonge huismussen eten insecten en spinnen. Insecten zoeken ze in bomen en struiken. Soms proberen ze insecten in de lucht te vangen! Huismussen vind je vaak in de buurt van mensen, want ze lusten ook graag voedselresten.

Nest

Nesten van huismussen vind je onder dakpannen en in gaten en kieren van gebouwen. Soms in boomholtes en nestkasten. Doordat moderne nieuwbouwhuizen en kantoren minder gaten, kieren en rommelhoekjes hebben dan oudere gebouwen, wordt het steeds moeilijker voor mussen om een goede plek te vinden voor hun nest. Het nest heeft een ronde vorm en is een beetje slordig in elkaar gevlochten. Het wordt gemaakt van takken, stro, veren, pluisjes en dierenharen. Huismussen houden van gezelligheid. Ze maken hun nesten dicht bij elkaar in de buurt.

Loktips

- Het hele jaar kun je zaden en een enkele keer bruin brood strooien voor de mussen. In de winter zijn vetbollen een goede toevoeging.
- Zorg voor beplanting waar insecten op afkomen. Ze zullen afkomen op bessenhoudende bomen en struiken. Mussen willen graag schuilen en slapen in dichte hagen en heggen.
- Voor het nestelen kun je speciale mussenkasten neerzetten of dakpannen vervangen door mussenpannen. Mussen willen graag bij elkaar nestelen.
- Mussen nemen graag een zandbad (om parasieten uit de veren te werken). Door een paar tegels te lichten kan er al gauw een geschikt plekje ontstaan waar ze dit kunnen doen.



Kauw herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (30 tot 34 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze?
(zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Nest

Kauwen maken hun nest in gaten van bomen, maar soms ook in nestkasten die voor uilen gemaakt zijn. Ook broeden ze veel onder daken en in schoorstenen. Het nest van kauwen is rommelig en rond en het bestaat uit veel takken, bladeren en ander materiaal van planten. De nestkom bestaat vaak uit zacht materiaal, zoals schapenwol.

Voedsel

Kauwen zijn alleseters. Dit betekent dat ze insecten en (knoppen van) planten eten. Ze eten ook onze etensresten, zoals patat en brood. In de weilanden zie je ze vaak op de grond naar kleine dieren zoeken.

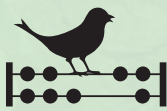


Leuke kauwenweetjes

- Een kauwenpaartje blijft het hele leven bij elkaar.
- Kauwen kunnen wel 16 jaar oud worden.
- Het zijn groepsdieren. Ze houden ervan om samen naar eten te zoeken en te slapen in groepen. Ze delen eten als teken van vriendschap.
- Kauwen zijn familie van kraaien, eksters en raven. Ze zijn de kleinste van deze familie.
- Ze kunnen twee keer zo goed zien als een mens.

Loktips

- Kauwen zijn slim en brutaal. Ze eten al het voedsel dat er te vinden is. Leg wat voor ze neer en ze komen eropaf.
- Ze houden van hoge bomen.



Zwarte kraai herkennen

Kijk goed naar de volgend kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (44 tot 51 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Voedsel

Kraaien zijn alleseters: dode dieren, zaden, noten, knoppen, insecten, zwerfafval, noem maar op. Ze ruimen de restjes die mensen achterlaten ook graag op.

Nest

Kraaien maken hun nest in een boom. Het bestaat uit een verzameling dunne twijgen en dikkere takken. Ze vlechten dat tot een groot nest in elkaar.

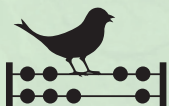
Leuke kraaienweetjes

- Volwassen kraaien leven in paartjes. Een paartje kraaien blijft het hele leven bij elkaar.
- Kraaien die nog niet volwassen zijn, leven in groepen.
- De zwarte kraaien die je in Nederland ziet, blijven het hele jaar op dezelfde plek, in hetzelfde territorium.
- Kraaien zijn heel slimme dieren! Ze gebruiken soms gereedschappen en ze kunnen op verschillende manieren met elkaar communiceren.
- Zwarte kraaien zijn familie van zangvogels zoals koolmees en vink. Dat zou je niet zeggen als je hun gekras hoort!



Loktips

- De zwarte kraai komt op alle soorten eten af. Dus wat je ook neerlegt aan voedsel in de tuin of balkon, ze zullen alles opeten.
- Ze houden alleen van tuinen met hoge bomen.



Koolmees herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte 13 tot 15 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Nest

Koolmezen maken hun nesten meestal in nestkasten, maar soms ook in holtes van bomen. Het nest is rond en gevlochten. Ze maken het van bladeren, mos, haren, veren en ander zacht materiaal.

Loktips

- Vooral in de winter is het goed om zaad op een voedertafel te strooien of in een voedersilo te doen (zodat kraaien en kauwen er niet bij kunnen) en vetbollen op te hangen.
- De koolmees houdt van een tuin met struiken en bomen.
- Ze maken graag gebruik van nestkasten met een opening van zo'n 3,5 cm doorsnee. Het is belangrijk de nestkast zo te hangen dat katten er niet bij kunnen.

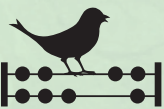


Leuke koolmeesweetjes

- Koolmezen in de stad zingen hogere tonen dan koolmezen in het bos. Anders komen ze niet boven het geluid van de stad uit.
- Het vrouwtje legt wel 8 tot 10 eieren en begint pas met broeden als alle eieren gelegd zijn.
- In de winter komen er koolmezen uit Oost-Europa bij ons overwinteren. Deze Oost-Europese koolmezen trekken vroeg in het voorjaar weer terug. Onze Nederlandse koolmezen zijn meestal standvogels. Dat betekent dat ze hier het hele jaar blijven.

Voedsel

Koolmezen eten in de zomer rupsen en andere kleine insecten. In de winter eten ze vooral zaden. Koolmezen zoeken hun eten overal: in tuinen van mensen, in bossen en in parken.



Pimpelmees herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

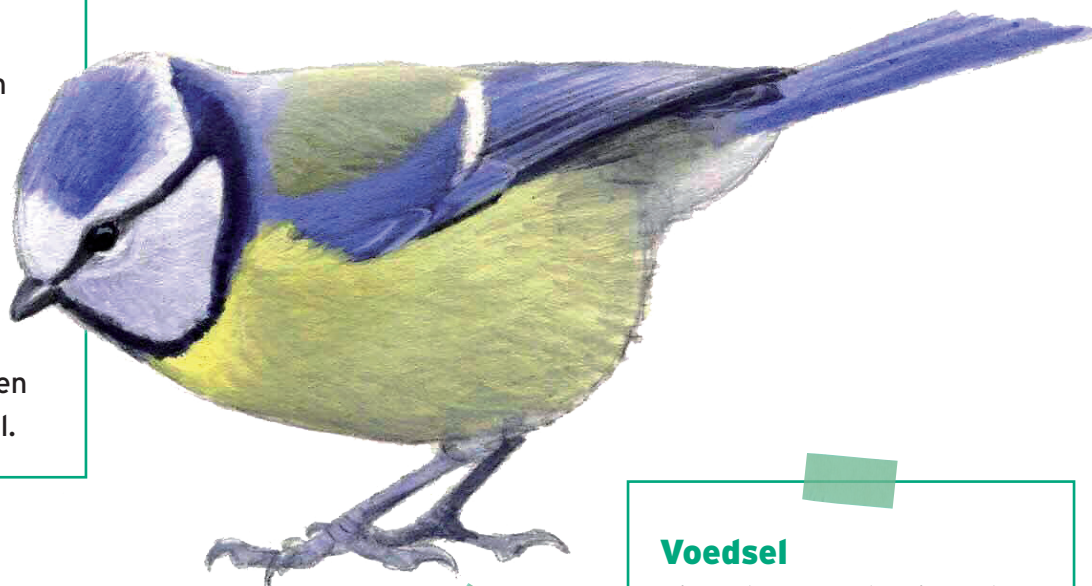
- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (10 tot 12 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- De pimpelmees komt altijd af op netjes met pinda's erin en vetbollen. Het zijn echte acrobaten als ze aan de vetbollen hangen.
- Ze broeden graag in een nestkast met een opening van ongeveer 2,8 cm doorsnee.

Nest

Pimpelmezen maken hun nest in holen van een boom of in nestkasten. Het nest is een rommelig kommetje. Ze maken het nest van mos, bladeren en takken. Maar ook van haren, veren en ander zacht materiaal.

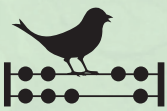


Leuke pimpelmeesweetjes

- Een pimpelmees weegt maar 9,5 gram. Dat is evenveel als een ansichtkaart!
- Ze worden vaak maar 3 jaar oud.
- Pimpelmezen zijn slimme bestjes die dingen kunnen leren. Vroeger hadden de melkflessen een laagje zilverfolie in plaats van een dop. Omdat pimpelmezen slim en nieuwsgierig zijn, leerden een paar vogels hoe ze zilverfolie van de flessen af konden halen. De rest keek het kunstje af, van generatie op generatie. Zo konden ze allemaal bij de room bovenin de melkfles!

Voedsel

Pimpelmezen eten insecten, spinnen, bladluizen, nectar, zaden en pinda's. Je ziet ze in bossen en parken, waar ze hun voedsel vinden in de struiken en bomen. In de winter komen ze graag in tuinen, waar ze graag eten van de vetbollen die door mensen zijn opgehangen.



Merel herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (23 tot 29 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- Merels houden erg van (rottend) fruit, zoals appels. Maar 's winters eten ze ook andere voedselresten en brood. Een besdragende struik of boom is favoriet.
- Broeden doen ze het liefs in een klimop of dichte struik.

Nest

Merels maken nesten in heggen, struiken en lage bomen. In de stad maken ze soms een nest op rare plekken. Zoals in een raamkozijn of een dakgoot. Het nest is rond met een diep holletje. Het is een dik nest dat bestaat uit veel lagen. Merels maken hun nest van gras en mos. Ze gebruiken ook modder om het nest stevig te maken. Over de modder leggen merels veertjes of andere zachte dingen.

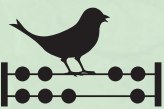
Leuke merelweetjes

- De eieren van de merel zijn groenblauw van kleur.
- Merels houden van zonnen. Ze zitten vaak op de grond met hun vleugels wijd.
- Merels kiezen de gekste plekken uit om een nest te bouwen. Er is zelfs een keer een merelnest op een bezem gevonden.

Voedsel

Merels eten vooral regenwormen en soms ook insecten, bessen en ander fruit of broodkruimels. Merels zoeken overal hun eten, bijvoorbeeld in tuinen en in het bos. Je ziet ze vaak in het gras naar wormen zoeken. Soms hoor je ze tussen de bladeren ritselen op zoek naar voedsel.





Roodborst herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (12 tot 14 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- Roodborstjes houden van insecten, maar ze eten ook wat er op de voeder-tafel ligt, zoals zaden.
- Ze kruipen graag in dichte bosjes en struiken (vooral met stekels en bessen, zoals de meidoorn).
- Er zijn speciale roodborst-nestkastjes (aan de voorkant half open).

Nest

Het nest wordt laag boven de grond gemaakt in een boom, muur of klimplant. Het is een slordig nest van grassen en bladeren.

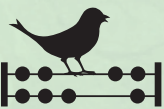


Leuke roodborstweetjes

- De rode borst is vooral om mee te pronken en te waarschuwen.
- Tegen soortgenoten zijn zowel mannetjes als vrouwtjes vrij agressief en ze verdedigen 's zomers en 's winters fel hun territorium. Ze tonen daarbij de rode borstveren.
- Veel van onze Nederlandse roodborsten trekken in de winter naar Frankrijk en Spanje, wat zo'n 1500 km vliegen is. Hun plaats wordt 's winters vaak ingenomen door roodborsten uit noordelijker of oostelijker streken, die hier dan tijdelijk hun territorium hebben.
- Bijzonder is dat ook de vrouwtjes zingen, vooral in de herfst.

Voedsel

Ze eten insecten, spinnetjes, wormen en andere kleine dieren. Als er weinig insecten zijn, eet de roodborst ook bessen en ander fruit.



Spreeuw herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (19 tot 22 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- Spreeuwen willen hun nest maken in een holte (onder een dakpan of in een boom) of in een nestkast (bv. een spreeuwenpot). Ze kunnen het hele jaar gevoerd worden met speciaal vogelzaad (voor insecteneters), fruit en 's winters met vetbollen en pinda's. Ze houden van grasveldjes met daaromheen bomen en struiken.

Nest

De spreeuw broedt in gaten en holen in bomen, onder dakpannen of in nestkasten. De basis is een ovaal nest. Ze maken slordige nesten van takken, hooi en stro, met aan de binnenkant veren, haren en andere zachte materialen.

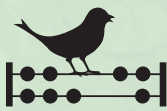
Leuke spreeuwenweetjes

- Spreeuwen komen buiten de broedtijd samen om in grote aantallen bij elkaar te slapen. Op sommige plekken verzamelen zich meer dan een miljoen spreeuwen. Ze vliegen vaak allemaal tegelijk weg en dan zie je prachtige spreeuwenwolken.
- Spreeuwen kunnen goed geluiden van andere vogels, kikkers en zoogdieren nadoen. En zelfs mechanische geluiden, zoals een wekker of een trein.
- Ze voeren de jongen vooral emelten. Dit zijn de larven van de langpootmug.
- Het mannetje maakt het begin van een nestje. Als het vrouwtje het nest mooi vindt, maakt ze het nestje verder af. Teamwork!

Voedsel

Spreeuwen eten insecten en insectenlarven. In de herfst en winter eten ze ook bessen. Je ziet ze in bossen, weilanden, maar ook in tuinen, parken en plantsoenen.





Turkse tortel herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

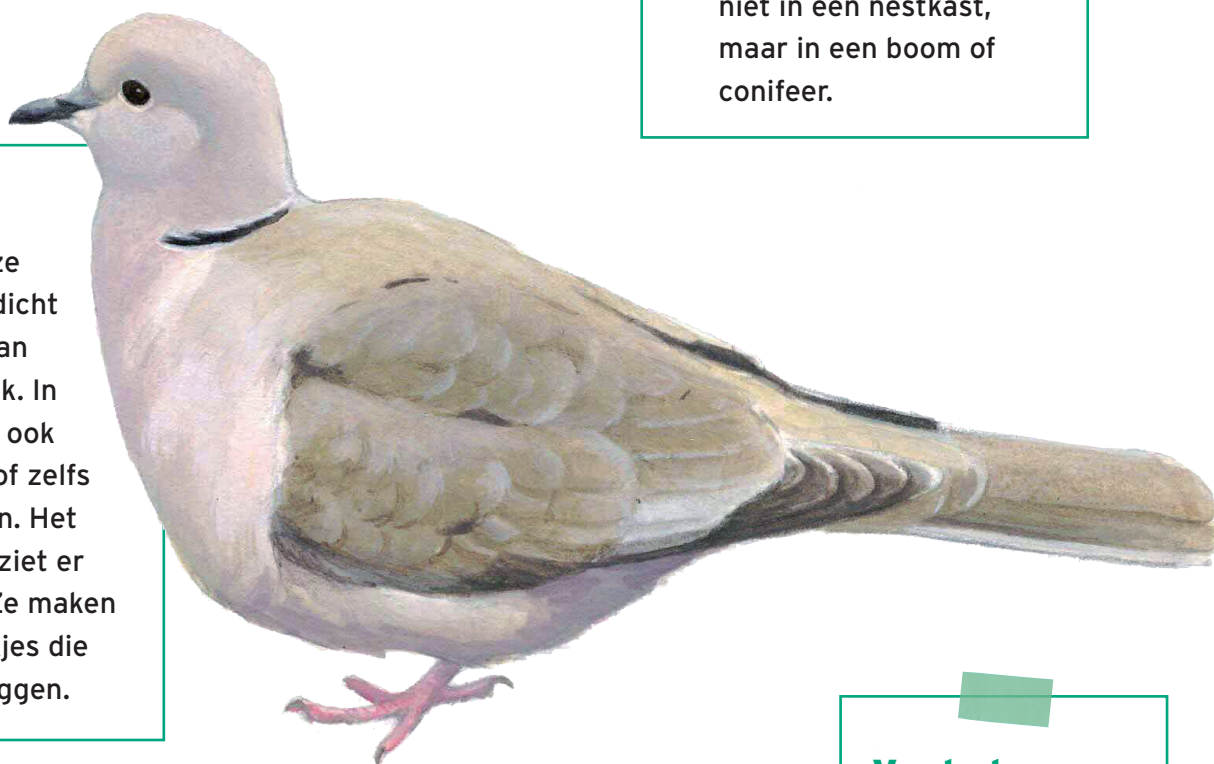
- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (31 tot 34 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- Je kunt ze in de winter voeren met zonnebloempitten en andere zaden.
- Ze maken hun nesten niet in een nestkast, maar in een boom of conifeer.

Nest

Hun nest maken ze op een tak, vaak dicht tegen een stam van een boom of struik. In de stad maken ze ook nesten op luifels of zelfs op verkeerslichten. Het nest is simpel en ziet er vaak slordig uit. Ze maken de nesten van takjes die losjes op elkaar liggen.

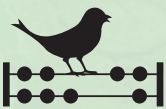


Leuke tortelweetjes

- Turkse tortels zijn niet de beste nestenbouwers. Soms waait het nest weg of vallen er eieren of jongen door de dunne takjes heen.
- Voor 1950 kwamen er geen Turkse tortels voor in Nederland. Het eerste paartje broedde hier pas in 1950. Oorspronkelijk komt de Turkse tortel uit....India! Misschien heet deze vogel Turkse tortel omdat hij vanuit Turkije Europa binnenkwam.
- Nu zijn er wel 100.000 broedparen in Nederland!

Voedsel

Turkse tortels eten graan, zaden, bessen en groene plantendelen. Dit vinden ze in tuinen, steden, bossen en parken.



Vink herkennen

Kijk goed naar de volgende kenmerken:

- De kleur van de verschillende lichaamsdelen (kop, vleugels, borst, rug, poten en staart)
- De vorm van de snavel
- Grootte (13 tot 15 cm lang).
- Zien mannetjes en vrouwtjes er hetzelfde uit?
- Welk geluid maken ze? (zoek op in de online vogelgids van Vogelbescherming)

Loktips

- Vinken zullen zeker op zaadmengsels afkomen.
- Ze leven het liefst op een plek met bomen om hun nest in te maken, maar ook bij dichte struiken voor beschutting en open plekjes op de grond om hun voedsel te zoeken.

Nest

Vinken maken hun nest in de vork van een boomstam of tussen takken. Het nest is goed beschermt en wordt bedekt met mossen. Ze maken het nest van spinrag, veren en gras.

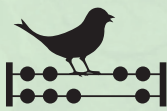


Leuke vinkenweetjes

- Vroeger vingen mensen vinken met netten of met lijnstokken.
- Ze werden vaak gehouden als huisdier en gebruikt voor zangwedstrijden.
- Heb je weleens een blinde vink (gehakt omwikkeld met spek) gegeten? Vroeger aten rijke mensen een vink als lekkernij. Voor de meeste mensen was dat veel te duur, dus maakten ze 'vinken' van kalfsvlees. Maar omdat dit gerecht geen ogen had, werd het een 'blinde vink' genoemd

Voedsel

Vinken eten zaden, noten, insecten en knoppen van planten. Zij zoeken hun voedsel in bomen en struiken en veel op de grond. In de lente eten ze jonge bladknoppen. In de winter eten ze ook beukenootjes.



Werkblad vogels herkennen

Lengte van de vogel

Het eerste waarop je bij een onbekende vogel kunt letten is het formaat. We hebben het bij vogels altijd over de lengte. Dat is de afstand van snavel tot staartpunt.

De gemakkelijkste manier om de lengte vast te stellen is om die te vergelijken met een vogel die je kent. Zo is een huismus 14 cm lang. Een merel is 25 cm lang, dus bijna twee keer zo lang.

Verenkleed man en vrouw

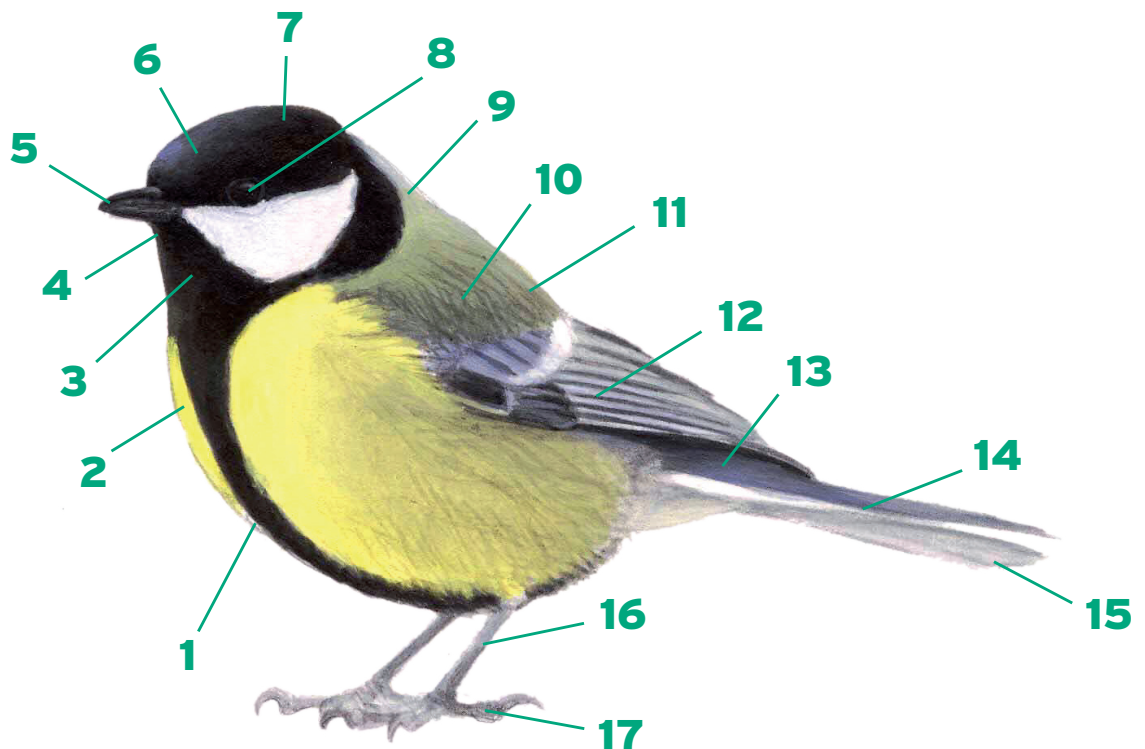
Vogels van één soort zijn meestal niet precies hetzelfde en hebben vaak verschillende kleuren. Mannetjes hebben vaak mooie kleuren om op te vallen, zodat ze indruk maken op de vrouwtjes. Maar ook om andere mannetjes weg te jagen uit hun gebied. De vrouwtjes hebben vaak de kleuren van hun omgeving, want zij moeten juist niet opvallen. Weet jij waarom dat zo is?

Opdracht 1:

Onderdelen

van een vogel

Zet het juiste getal bij de juiste onderdelen van de vogel. Bijvoorbeeld het getal 5 zet je voor het woord 'snavel'.



___ kruin

___ oog

___ nek

___ schouder

___ rug

___ vleugel

___ stuit

___ bovenstaart dekveren

___ staart

___ poten

___ tenen

___ buik

___ borst

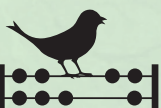
___ keel

___ kin

___ snavel

___ voorhoofd

Vogels in de klas



groep 4-8

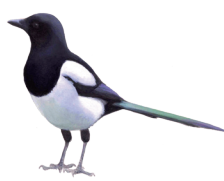
Opdracht 2:

De pimpelmees, merel en zwarte kraai zijn niet even groot. Het is leuk om te zien hoe ze van elkaar verschillen in grootte. Kies een vogel uit het rijtje hieronder. Teken de vogel op ruitjespapier op ware grootte na. Neem voor de lengte van de vogel het gemiddelde van het grootste en kleinste getal.

Let op: het kan zijn dat je twee velletjes papier nodig hebt!

Top 12 van meest voorkomende stads- en tuinvogels:

Hoeveel groter is de merel dan een pimpelmees? En hoeveel groter is de kraai?

					
Pimpelmees: 10 tot 12 cm	Spreeuw: 19 tot 22 cm	Turkse tortel: 31 tot 34 cm	Ekster: 40 tot 50 cm	Houtduif: 38 tot 43 cm	Huismus: 14 tot 16 cm
					
Kauw: 30 tot 34 cm	Zwarte kraai: 44 tot 51 cm	Koolmees: 13 tot 15 cm	Vink: 13 tot 15 cm	Merel: 23 tot 29 cm	Roodborst: 12 tot 14 cm

Opdracht 3:

De vogelposter maken

Ieder groepje kiest één vogel uit het rijtje van opdracht 2. Maak een beschrijving van de gekozen vogel. Gebruik hiervoor ook het info-blad van jullie vogel. Dat krijg je van je juf of meester. Van een A2-papier (of twee aan elkaar geplakte A3-vellen) maken jullie een poster met daarop:

- Een tekening van jullie vogel waarop opvallende onderdelen benoemd worden. Bijvoorbeeld welke kleur en vorm heeft de snavel? Hoe ziet de staart eruit? Is deze recht, of heeft deze een v-vorm?
- Zoek het geluid op van jullie vogel (online vogelgids van Vogelbescherming) en maak er een beschrijving van op je poster.
- Onderzoek of bij jouw vogel het mannetje en het vrouwtje er verschillend uitzien. Misschien kun je ook ontdekken of ze er in de winter anders uitzien dan in de zomer (winter- en zomerkleed).
- Jullie vullen de poster aan met plaatjes en zoveel mogelijk leuke informatie over de vogel. Wat eten ze? Waar leven ze? Wat voor soort nest maken ze? Hoe zien de eieren eruit? Hoe kan je ze lokken naar het schoolplein of je tuin? Natuurlijk zijn er nog veel meer weetjes te bedenken.